

האיחוד של המפלגות יוגשם בהדרגה!"



הראיון המיוחד הבא ניתן על-ידי פרץ ברנשטיין ערב כינוס הועידה של מפלגת הציונים הכלליים לנציג מערכת "העולם הזה" במשרד מרכז המפלגה. להלן מתפרסמים קטעיו העיקריים בלשונם.

מר ברנשטיין, בציבור נודע על פעולתו של ה"ד"ר נחום גולדמן לאיחוד הציונים הכלליים והפרוגרסיבים בארץ. מה יחסך לפעולה זו?

בשנים האחרונות התנהלו מומן לזמן שיחות, ביחוד בתיוכנו של ד"ר ישראל גולדשטיין, על האפשרות של איחוד שתי המפלגות הציוניות הכלליות בארץ. מפלגתנו הכריזה כמה פעמים על רצונה להגשים איחוד כזה. אך עד לפני שנה לא גילתה המפלגה הפרוגרסיבית כל נכונות לאיחוד כזה.

מדוע?

הם לא רצו.

"היוזמה בידי גולדמן"

האם ידועות דך הסיבות?

הנימוקים לסירוב היו שונים וחולפים. עד לכניסתנו לממשלה, וכל זמן שהפרוגרסיבים היו מיוצגים בקואליציה, היה הנימוק שאי אפשר לאחד את המפלגות בשעה שאחת משתתפת בממשלה והשנייה נמצאת באופוזיציה. אבל אפילו משך השנה ששתי המפלגות גם יחד היו באופוזיציה לא שינתה המפלגה הפרוגרסיבית את עמדתה הסרבנית. סעיף החסימה, שהותנה בתוך תנאי הקואליציה לפי הצעת מפא"י ונתקבל על-ידינו, הוסיף להיות מכשול לאפשרות של איחוד.

עד שכאה יוזמתו של ה"ד"ר גולדמן?

כן. לפני חצי שנה גילה ה"ד"ר גולדמן את דעתו כי בניגוד להשקפתו הקודמת הוא מחייב עכשיו את האיחוד וגם הציע את שרותו לפעול בכיוון זה.

המפלגה הפרוגרסיבית לא התזהבה לכך?

בשעת הגישושים הראשונים של ה"ד"ר גולדמן בחוגי המפלגה הפרוגרסיבית הוברר שהיא נוטה להתפתחות יותר הדרגתית, ושיש רוצה לפי שעה לדבר רק על גוש פרלמנטרי של שתי המפלגות.

מה תהיה מטרת גוש כזה? איך הוא יפעל?
על כך קיימת טעות. הצעה של גולדמן, שעובדה אהי התעצות עם שני הצדדים. הצעה זו תובא לדיון והחלטה

לקבל לידיו את משרד החוץ ולבצע את תכניתו להשגת שלום עם הערבים. האם מפלגתך תומכת בתכנית זו?

שמעתי פעם הרצאה של ה"ד"ר גולדמן לפני הנחלת המפלגה, שבה הדגיש את הצורך בשלום עם הערבים. אך אין להגיד שהוא פיתח תכנית ליצור להשיג שלום זה. אנחנו רואים בכיוון לעת עתה יותר משאלה מופשטות מאשר תכנית מעשית. הוא לא אמר שאנחנו צריכים לעשות זה וזה.

האם הועידה המתכננת השבוע תטפל בתכנית גולדמן? האם שאלת האיחוד תעמוד במרכז הדיונים?

אנחנו נודיע בוועידה רק על התיווך של גולדמן ועל ההצעות המוקדמות שהוצעו. מן הסתם נקבל בוועידה יסודי"כ להמשיך במשא"ומתן, וכאשר יביא לידי תוצאות חיוביות, תוכל מועצת המפלגה להחליט. המועצה באה בין הועידות במקום בוועידה.

נגר מלחמה מניעת?

מר ברנשטיין, ישנה הרגשה כי כיום אין למפלגת הציונים הכלליים בכלל קו מגובש במדיניות חוץ. האם זה נכון?

לא. במפלגה זו, כמו במפלגות האחרות, ישנם כיום גוונים שונים ביחס למדיניות החוץ והבטחון. אבל אפשר לומר — במידה שהדברים באו לידי גילוי בדיונים במוסדות המפלגה — שאין אף אחד המצדד במלחמה מונעת נגד הערבים.

כיצד אתה רואה את סיכויי המפלגה בבחירות לכנסת הבאה?

אביע את זה בצורה זו: בציבור מתווכחים על השאלה כמה מקומות נקבל יותר מן המספר שיש לנו בכנסת הנוכחית. אין שאלה אם נקבל יותר מקומות, אלא כמה יותר.

מה ביחס לתכניתו של דוד בן-גוריון להנהגת שיטת בחירות אזוריות. האם אתם תומכים בהשקפה זו?

יכול להיות שיהיה על זה דיון בוועידה, אבל עד כמה שאני יודע הרי המפלגה ברובה אינה נוטה לשיטת בחירות אזוריות.

מפני שיש אפשרות שלפי שיטה זו תקבל מפא"י רוב מוחלט?

ישנן בעיות רבות. כל זמן שישנן מעברות, הבעיה היא פרובלמטית מאוד.

במוסדות של שתי המפלגות.

האם דובר רק על גוש פרלמנטרי? האם לא היו עוד הצעות?

היתה הצעה ביחס לרשימה משותפת בבחירות לכנסת השלישית, וגם לקונגרס הציוני ולמועצות העירוניות. אם כי בהצעה הרשמית עוד לא דובר על כך. יש להניח שגם בענין זה מוכנה המפלגה הפרוגרסיבית לבוא לידי הסכם.

"אין תכנית מעשית"

מה ביחס למפלגתך שלך? האם כבר הפכימה לכך?

לא. קיים במפלגתנו כיוון — ואני יודע אם הוא כרגע רוב או מעט — המעדיף מיוג מידי של שתי המפלגות על דרכים הדרגתיות.

כלומר שבעלי דעה זו מתנגדים לכל איחוד שאינו מידי ושלב?

כן. אמנם אין זו עדיין דעה החלטית, אבל שמעתי על זה.

מר ברנשטיין, עד כמה שידוע לך פועל ה"ד"ר גולדמן בכיוון זה כשלב ראשון בתכניתו

חתי. לכן הבין כי הדרך אל משרד החוץ מובילה דרך ההנהגה של מפלגה חזקה, שהיא די גדולה כדי לכפות על מפא"י את מסירת עמדתה המפתח הזאת מידיה.

לפני שבוע שנים היה גולדמן הגורם ה"עיקרי" להתפלגות הפרוגרסיבים מן הציר ה"גנרלי" בארץ (אף כי בחוץ-לארץ מור סיפוט שתי המפלגות להתחיל גוף אחד). דע: תו אז: מפלגה קטנה יכולה לומר את ה"אמת, בניגוד לדעת ההמון. אולם ברגע ש"גמר" לעלות בעצמו לעמוד מרכיב בארץ, שינה את דעתו לחלוטין: היא החליט לאחד מחדש את הסלבים.

כדרך מצביא המתכנן פלישה מוטסת, תוכננה גם פלישה זו שלבית-שלבית:

- שלב ראשון: הקמת ראש-גשר חזק בארץ על-ידי איחוד שתי המפלגות, או לפחות ליכודן ברשימה אחת בבחירות וסיעה אחת בכנסת.
- שלב שני: העברת המטה הקרבי ל"ארץ, בואו והתנחלותו של נחום גולדמן בישראל.
- שלב שלישי: ייצוב החזית, על-ידי עמדת נחום גולדמן בראש הרשימה המשותפת ותכניתו הפוליטית.
- שלב רביעי: הפריצה הגורלית, נציחון הרשימה המשותפת בבחירות. אם תשיג הרשימה 35 צירים בכנסת השלישית, לעומת 28 בכנסת השנייה (20 צירים, 2 ספרדים, 1 חיימי, 5 פרוגרסיבים), תוכל לדרוש (ולתבצע) את חלק משרד החוץ, אחת מארבע עמדות המפתח הממשלה (ראשות הממשלה, חוץ, בטחון, אוצר) שהן כיום כולן בידי מפא"י.
- שלב חמישי: כיבוש המשלט, הפי

את מנגנוני המפלגות. הקונפדרציה העולמית של הצ"כ, התומכת בשתי המפלגות בארץ, מקבלת 750 אלף דולאר לשנה מן המגבית. נחום גולדמן הוא השולט למעשה על חלוקת הכספים. החרוץ רמז ברורות כי לא יחסס כלל להשתמש בשוט זה כדי לכפות את רצונו על הפרג' גרסיבים: או איחוד או פשיטת-רגל.

מתנגדיו לא נבהלו למראית עין, טענו כי גולדמן לא יוכל לבצע את האיום. אולם היתה זאת אשליה. המפלגה הפרוגרסיבית חיאלץ לקבל את דעתו. האפשרות האחרת היחידה: פילוג הפרוגרסיבים, איחוד אנשי רון עם הצ"כ, איחוד העובד הציוני עם מפא"י.

מפלגת דוב יוסף. גם אופי מפלגת הציונים הכלליים בארץ נותן תוקף רב ל"גולדמן. המפלגה יכולה להתחמק מכשיר מצר ין לתכניתו, בגלל שתי תכונות: היא משלגה גדולה, והיא מפלגה חסרת כל קו פוליטי-ציוני.

כשנולדה המדינה היו למפלגת הציונים 27 כללים בקושי 7000 חבר. בכנסת הראשונה השיגה שבעה מנדטים עלובים, לעומת 14 הצירים של תנועת החרות. אולם כבר כעבור שלוש שנים הגיעה ל-35 אלף חברים רשומים, בשנה האחרונה ל-53 אלף. היא זכתה למקום השני בכנסת, יכלה לכנות את עצמה כ"מפלגת האלטרנטיבה".

האיש שתרם תרומה מכרעת לגידול אנדי זה לא היה ציוני-כללי, אלא דוקא איש מפא"י מובהק: שר-הקיצוב דוב יוסף. תכנית הצנע המאייסה את החיים על המוני אורחים, הפגיעה היומיומית בכבוד האדם, רגש המחנק במדינה שלא נתנה לאזרחיה ל"צאת את גבולותיה, העמידה האינסופית ב"האיש שתרם תרומה מכרעת לגידול אנדי זה לא היה ציוני-כללי, אלא דוקא איש מפא"י מובהק: שר-הקיצוב דוב יוסף. תכנית הצנע המאייסה את החיים על המוני אורחים, הפגיעה היומיומית בכבוד האדם, רגש המחנק במדינה שלא נתנה לאזרחיה ל"צאת את גבולותיה, העמידה האינסופית ב"